

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа «Інститут модернізації
змісту освіти»

Харківський національний педагогічний університет

імені Г. С. Сковороди

Установа адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М.
Машэрава»

Гістарычны факультэт

Кіровоградський державний педагогічний університет

імені Володимира Винниченка

Київський університет імені Бориса Грінченка

**Актуальні проблеми методики навчання
історії, правознавства та суспільствознавчих
дисциплін**

Випуск 8

Харків – 2016

[Электронный ресурс]. – Режим доступа

5. История педагогики и образования: учебник для бакалавров / под общ. Ред. А. И. Пискунова, А. Н. Джуринского, М. Г. Плохой. – 4 – е изд., испр. и

доп. – М.: Издательство Юрайт, 2013. – с.518 – 524.

6. Негребецкая Н. В. Основные тенденции развития высшего педагогического образования стран Западной Европы конца 20 в.: на материале Англии, Франции, Германии. [Электронный ресурс].-

В статье на основе современной историографии анализируется процесс осуществления высшего педагогического образования в Федеративной Республике Германии на рубеже XX-XXI веков. Авторы анализируют систему подготовки будущих учителей в Германии, освещают перечень изучаемых студентами учебных предметов, прохождение ими производственной практики, сдачу государственных экзаменов. В ходе изучения проблемы, исследователи пришли к выводу, что в последние десятилетия XX века в Западной Европе происходила глобальная модернизация сферы образования, главными причинами которой явились гуманизация общественного сознания, интенсивная индустриализация во всех социальных сферах и интеграционные процессы в различных областях человеческого существования.

Ключевые слова: Федеративная Республика Германии, образование, модернизация, гуманизация, обучение, практика, экзамен.

The article on the basis of modern historiography examines the implementation process of the higher pedagogical education in the Federal Republic of Germany at the turn of XX-XXI centuries. The authors analyze the system of training of future teachers in Germany, highlight the list of students learn academic subjects, they have passed an industrial practice, final exams. In the course of studying the problem, the researchers came to the conclusion that in the last decades of the XX century in Western Europe was a global modernization of the education sector, the main causes of which was the humanization of social consciousness, intensive industrialization in all spheres of society and integration processes in different areas of human existence.

Key words: Federal Republic of Germany, education, modernization, humanization, teaching, practice, exam.

УДК 378.014.242(477.54)

Бережна С.В., доктор філософських наук, професор, декан історичного факультету Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК УМОВА ЗДОБУТТЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХНПУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ)

У статті розглядаються форми академічної мобільності студентів в українських навчальних закладах на прикладі історичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Звертається увага на проблеми при здійсненні студентами академічних обмінів, стажувань тощо та шляхи їх вирішення.

Ключові слова: академічна мобільність, міжнародна академічна мобільність, кредитна мобільність, ступенева мобільність

In the article the forms of academic mobility of students in Ukrainian educational institutions on the example of the Faculty of History HNPУ GSScovoroda. Attention is paid to problems in the implementation of student academic exchanges, internships, etc and solutions.

Keywords: academic sobilnist, international academic mobility and credit mobility, mobility stepped

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про вищу освіту»: «Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами».

Основними **цілями** програм академічної мобільності студентів на історичному факультеті є: підвищення якості освіти, розвиток міжкультурного обміну, підготовка майбутніх кваліфікованих спеціалістів.

Нормативно – правовою базою, що регламентує програми академічної мобільності в Україні є: Закон України «Про вищу освіту»; Закон України «Про наукову та науково – технічну діяльність»; Постанова КМ України «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»; «Положення про організацію освітнього процесу в ХНПУ імені Г. С. Сковороди» тощо[1; 2; 3].

На історичному факультеті сформувалась певна система щодо організації академічної мобільності студентів, яка розглядається як найбільш розвинена форма інтернаціоналізації освіти.

Основними видами академічної мобільності є:

Ступенева мобільність за якою відбувається навчання у вищому

навчальному закладі, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття ступеня вищої освіти.

Кредитна мобільність передбачає навчання у вищому навчальному закладі, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи. На сьогодні це найбільш розповсюджена форма академічної мобільності для студентів - істориків.

За місцем реалізації права на академічну мобільність поділяється на:

Внутрішню академічну мобільність, право на яку реалізується студентством у вищих навчальних закладах в межах України.

Міжнародну академічну мобільність, право на яку реалізується вітчизняними учасниками освітнього процесу у вищих навчальних закладах або наукових установах – партнерах поза межами України, а також іноземними учасниками освітнього процесу у вітчизняних вищих навчальних закладах (наукових установах).

Наукові проекти за **програмами внутрішньої академічної мобільності** надають змогу поглибити знання про історико – культурні особливості регіонів України, обмінятися думками та поспілкуватися з опонентами.

Студенти-історики є активними учасниками круглих столів, конференцій, семінарів, літніх та зимових шкіл, що проходять в Україні. Так, протягом останнього року студенти факультету взяли участь у роботі серії круглих столів що проходили на базі Українського католицького університету (м. Львів): «Єдність у різноманітності: молодіжний погляд» та в XVII Міжнародній науковій конференції для студентів і молодих науковців «Релігія і фундаментальна наука в добу глобалізації»; у відкритій обласній краєзнавчій конференції «Зі стародавності в XXI століття», яка відбулася у Святогірському державному історико - архітектурному заповіднику; міжнародній науковій конференції «Гуманістичні цінності світових цивілізацій», (Криворізький державний педагогічний університет), «Яворницькі читання» (Дніпропетровський університет імені О. Гончара), «Холокост на теренах Центрально-Східної Європи» Українського інституту вивчення історії Голокосту (м. Київ) тощо.

Досить популярними зараз стають літні та зимові школи як платформи для обміну думками, спілкування із колегами. Влітку студентки 3 курсу Кушнір Олександра та Ярова Валерія приймали участь в П'ятій ювілейній літній школі «Соціальна думка Митрополита Андрея Шептицького», яка проходила у м. Львові. Головний акцент школи був поставлений на побудові суспільства на засадах християнської моралі й цінностей в історичному і сучасному контексті.

У січні 2016 року студенти 4 курсу відвідали Зимову школу в

м. Києві Рама-Яхад, де мали змогу познайомитися із релігійним життям єврейської общини.

Особливу увагу на факультеті приділяється міжнародній академічній мобільності, що надає змогу студентству набути досвід проведення науково-дослідної роботи та впровадження її результатів, розширити свої знання у всіх областях європейської культури, визначитись з векторами подальших наукових досліджень.

Основними формами міжнародної академічної мобільності студентів факультету є: навчання за програмами академічної мобільності; мовне та наукове стажування.

Перший напрямок – навчання за програмами академічної мобільності тільки набирає обертів. На протязі 2015/2016 навчального року за міжнародними програмами академічної мобільності протягом пройшли навчання: 11 студентів в Польщі, 1 – в КНР, 1 – в Мексиці, 1 – в Ізраїлі.

На факультеті проводиться остаточне узгодження навчальних планів із провідними навчальними закладами Польської республіки щодо запровадження програми подвійних дипломів для студентів-магістрантів.

Другий напрямок – мовне стажування. Студенти факультету в межах академічної мобільності підвищують рівень володіння іноземними мовами та опановують новими мовами у відповідному мовному середовищі. У 2015/2016 навчальному році мовне стажування в КНР проходив студент першого курсу заочної форми навчання Кашаєв Рустам у Технологічному

Університеті міста Нінбо. Опановує знання італійської мови у Мексіці студентка 4 курсу Костирко Юлія.

Третій напрямок – це проходження наукового стажування студентами в навчальних та наукових установах в європейських країнах.

На виконання угоди між Інститутом історії та педагогіки Вроцлавського університету та історичним факультетом ХНПУ імені Г. С. Сковороди студенти факультету щорічно на протязі чотирьох років проходять наукове стажування на базі Вроцлавського університету, де мають змогу ознайомитись з новими матеріалами у бібліотеці університету та в однієї з найпотужнішої бібліотек Польської республіки – Оссолінеум, провести апробацію своїх наукових досліджень на Міжнародній конференції, присвяченій проблемам прикордонних регіонів.

Студент 4 курсу Єрмолін В. за грантовою програмою проходив стажування в першому семестрі 2015/2016 н.р., у Варшавському університеті на факультеті «Artes Liberales».

Студентка 4 курсу Пилипенко О. проходила стажування у конгресі ініціатив Східної Європи (м. Люблін). Взяла участь у проєкті «В напрямку демократії» у м. Варшава.

Студенти, які пройшли навчання за програмами міжнародної академічної мобільності надають інформацію на Вченій раді факультету.

Проблеми, які виникають та шляхи їх вирішення:

1. Контроль за навчанням.

На сьогодні відсутній чіткий механізм перезарахування предметів.

Постанова Кабінету Міністрів, що затвердила Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» значно спростила академічну мобільність, адже згідно даної постанови (ст.11) навчання за кордоном студента стало складовою частиною програми навчання в українському ВНЗ. Оцінки, отримані за кордоном, в Україні враховуються згідно ЄКТС. За студентом зберігається місце постійного навчання в Україні. Перезарахування прослуханих предметів відбувається виключно за змістом програмних дисциплін, а не за назвою. Зберігається за студентом місце навчання, гуртожиток, продовжується виплата стипендій.

2. **Мовна.** Недостатнє знання або не знання англійської мови, адже це є однією з умов багатьох грантових проєктів та основною умовою при оформленні Фулбрайтівських програм.

Для вирішення даної проблеми на протязі року на факультеті щовівторка працює спічкаб, де студенти, які володіють англійською мають змогу відточити усне мовлення. Частина студентів вивчають англійську мову на факультативних курсах нашого університету.

Розпочав роботу у 2015/2016 н.р. факультатив з вивчення польської мови (координатор – студентка 4 курсу українського мовно-літературного факультету імені Г. Квітки-Основ'яненка Москаленко К.).

3. **Недостатня комп'ютерна обізнаність,** яка гальмує процес заповнення апікаційних грантів. При оформленні грантів не достатньо інформації щодо «підводних каменів».

4. **Психологічні.** Ще рік тому ми стикалися із такими

висловлюваннями студентів: «Якщо я візьму участь в конференції або круглому столі, чи подам документи по гранту – що мені за це буде?» чи інше «Де гарантія, що отримаю цей грант?». Можу сказати відверто, що на історичному факультеті ми нічого не обіцяємо, але завжди готові допомогти в оформленні аплікацій та мотиваційних листів, наданні рекомендацій тощо.

5. **Матеріальні.** Не всі організатори конференцій, літніх шкіл, програм академічних обмінів та грантодавці беруть повністю всі витрати на себе. В результаті, банальна поїздка до Варшави (тільки дорога) коштує близько 2 тис. гривень, без врахування вартості віз.

Але, ці проблеми нас не лякають. Ми шукаємо шляхи вирішення даних питань. Так, на сьогодні на факультеті створено ініціативну групу, до якої входять студенти та викладачі факультету (координатор від студентства – голова СНТ факультету Єрємін Валентин, від викладачів – доцент кафедри всесвітньої історії Серяков С.О.), яка розпочала активний фандрайзинг – пошук та анонсування грантів, надання допомоги студентам в

оформленні документації. В соціальних мережах створено відповідну сторінку.

Отже, академічна мобільність як найбільш розвинена форма інтернаціоналізації освіти сприяє інтеграції індивіда у міжнародну академічну спільноту, забезпечує доступ до освітніх здобутків провідних країн світу та збільшує шанси на професійну самореалізацію.

Джерел та література

1. Закон України «Про вищу освіту»/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/155-6-18>

2. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність»/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/197-7-12>

3. Постанова КМУ України «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248409199>

УДК 37.017.4

Бойко Г. В.

*вчитель початкових класів
Іванчуківської ЗОШ I –III ступенів
Ізюмської районної ради Харківської
області, спеціаліст I кваліфікаційної
категорії*

ВИЗНАЧЕННЯ ПІДґРУНТЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В РАМКАХ КУРСУ «Я У СВІТІ» ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ